

In de natte duinen word je weggestuurd

Dit weekend trok Nederland er massaal op uit. Maar wandelen of fietsen in de Kennemerduinen gaat niet overal door grondwater.

Door onze redacteur **Peter Vermaas**

Op het stuur van de e-bike van Christine Louter uit Amsterdam zit iets vastgeplakt dat lijkt op een zelfgemaakte bingokaart. Ze houdt halt bij de ingang van het fietspad bij Parnassia in de duinen van Overveen. Er staat een hek op het pad. Hier wil ze rechtsaf. „66 gaat niet?” vraagt ze aan de in het groen gestoken vrijwilligers bij het hek.

‘Duincoach’ Jaap Tol (68) weet meteen waar ze op doelt. Het volgende ‘knooppunt’. „Dan krijgt u natte voeten”, antwoordt hij gedeceerd. Hij wijst op het knalrode spandoek met de tekst ‘Extreem hoog water! Doorgang verkeer NIET mogelijk’. En op zijn knieën. „Het water staat tot hier. 66 bereiken wordt lastig.”

Louter bekijkt de bolletjes met getallen erin op haar fietsstuur en gebaart naar haar metgezel: dan maar zó terug. „Je verwacht het gewoon niet op zo’n prachtige dag”, zegt ze. „Maar dat water heeft misschien nog wat meer tijd nodig om weg te zakken.”

Eindelijk zon, eindelijk zachtere lucht. Duizenden mensen profiteren van de eerste mooie dag van het seizoen in het duingebied en bij de kust van Noord-Holland. Maar de gevolgen van maandenlang aanhoudende regen zijn nog overal te zien - en verstoren sommige plannen. Wandel- en fietspaden staan op veel plekken zodanig onder water dat ze niet meer begaanbaar zijn. Wie van het station in Overveen naar de populaire strandtent Parnassia aan Zee wil lopen, stuit op enige hindernissen.

Sommige stoere fietsers nemen een aanloopje en rijden door het water heen, de benen omhoog. Anderen tillen hun racefiets boven het hoofd als ze wadend de steeds diepere plas doorsteken. „Maar wat dus echt niet mag”, zegt Tol tegen een meneer die koste wat kost door wil, „is met de fiets van de paden af”. De boswachter is net het park ingefietst om mensen te waarschuwen of, waar nodig, boetes uit te delen. „Het is broedseizoen”, zegt Tol. „Zodra je van het pad af gaat verstoort je de nesten.”

Hoogste grondwaterpeil

In ruim honderd jaar, sinds het begin van de metingen, heeft het grondwater hier niet zo hoog gestaan, legt hydroloog Lucas Borst van PWN uit. Het drinkwaterbedrijf is ook de beheerder van dit Natura 2000-duingebied Zuid-Kennemerland. „Het staat een halve tot een hele meter hoger dan normaal”, zegt hij door de telefoon. En al maandenlang. „Dat komt natuurlijk door de vele regen die sinds oktober is gevallen. Dat mag vervelend zijn voor fietsers of wandelaars, voor ons is het niet zo’n probleem”. Voor het herstel van de natuur na de droogte van de laatste jaren is het zelfs wel goed. „De meeste natuur kan dit prima hebben”, zegt hij.

Rond 1800 was het hier nog veel

Hoogwater in de **duinen van Overveen**. Foto midden: duincoaches **Marion Immink** (70) en **Jaap Tol** (68).

natter, zegt Borst. „Veel duinvalleien zijn ontstaan doordat de wind het zand wegblijes tot aan het grondwaterpeil.” Halverwege de 19de eeuw is het draineren begonnen, voor onder andere landbouw en drinkwaterwinning. De laatste jaren bepleiten natuurbeheerders steeds vaker ‘vernattingsbeleid’: het laten stijgen van het grondwater om ecosystemen te herstellen en opslag van organische koolstof in de bodem mogelijk te maken. „Maar dat vernattingsbeleid betekent in feite minder verdrogen”, zegt Borst. „Honderd jaar is het land verdroogd, dat wordt nu deels teniet gedaan.”

Duincoaches

Vrijwilligers Jaap Tol en zijn partner Marion Immink (70) worden op een drukke dag als vandaag ingezet om mensen te waarschuwen. „De een reageert begripvoller dan de ander”, zegt Immink lachend. „Mensen hebben soms het idee dat het hun recht is om van zo’n mooie dag te genieten precies zoals ze willen.” De duincoaches mogen mensen niet echt tegenhouden. „We geven alleen informatie.” Dat gaat dan meestal zo: Tol: „Wilt u hierin?” Fietser: „Ja, dat mag toch wel?” Tol: „U wordt nat.” Fietser: „Geen probleem.” Tol: „Uw elektrische motor kan kapot gaan.” Uiteindelijk maken de meeste mensen rechtsomkeert. Sommigen vragen wel waarom het water eigenlijk niet wordt weggepompt. Dat is niet alleen onwenselijk maar ook „technisch onhaalbaar”, zegt Borst. „Het is een enorm oppervlak, het water is echt overal.”

Je verwacht het gewoon niet op zo’n prachtige dag

Christine Louter recreant

Dat heeft Thijs Risselada gemerkt. Hij wandelde met een vriend vanaf Santpoort richting Parnassia. Ondanks zijn speciale voor water bedoelde ‘vingerschoenen’ vond hij het maar niets om te moeten waden. „Echt een ijsbad”, zegt hij op het terras van het strandpaviljoen, waar hij opwarmt. De kinderen van zijn vriend zitten juist aan de waterijsjes. „Je weet hoe dat gaat met Nederlanders: één straaltje zon en iedereen gaat erop uit. Maar we hadden natuurlijk kunnen bedenken dat al dat regenwater nog niet weg was.”

De huidige situatie kan nog wel een maand voortduren. „De verwachting is dat het minder wordt als de vegetatie aan het grondwater zuigt. En er meer verdamping is dan neerslag”, zegt hydroloog Borst. Maar het gemiddelde grondwaterniveau gaat „door klimaatverandering” sowieso omhoog. „De extremen worden groter.” Dat betekent dat op termijn de paden misschien verlegd moeten worden of dat sommige delen van het duin niet meer opengesteld kunnen worden voor bezoekers. „We zullen ons moeten aanpassen.”